

Előfizetési árak:

Egyes évre 4 ft.
Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.

Székfoglaló iratok, hová a lap szállni
szíveskedjenek a közléseknek, illetőleg
a reklámoknak feladni.

Bérmunkások levélét csak innentől kezdve
fogadjuk meg.
A közléseknek mindenkor
Küldő-hivatalt,
hová az előfizetési pénzek, a lapra szállt
közlések és felajánlások küldendők.
Illusz. Gyula Könyvkereskedés,
Városház utca sarkán ajtó hátra.

SZABOLCS.

Vegyes tartalmu hetilap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Kiadó-tulajdonos **ILLINCZ GYULA.**

Hirdetési díjak:

Minden 4 hasznos pont-ért egy forint ár
tartozik 1 kr., többesért 4 kr.

Teljesülés hiányában többesért be-
táratás, kedvezőbb feltételek alatt ez-
szelhető.

Minden egyes bejelentés után ki-
sérültek 30 kr.

A nyilatkozó minden három hasznos
pont-ért 20 kr.

Az előfizetők, a hirdetések meg-
számlálásánál, 20%-nyi kedvezmény-
ben részesülnek.

Nyiregyháza, jan. hó.

(Folyt. és vége.)

Vannak családok, hol a tagok nem sokat törődnek az ipar pangásával, a rosz természettel; a divatnak és fényvívésnek azért megkell lenni, ha nincs pénz: van hitel; ha az nincs, van becsület és ártatlanság, mindezek nagy forgalmu árnyékké az élet piacán. Mitűn pedig a becsületet s ártatlanságot csak kevésszer lehet beváltani apró pénznek, azután keveset érő portékává aljasul: a rosz utra tévedt találekony emberi ész esakishöz, sőt lopáshöz folyamodik.

Igy éri az anyagi tönköt nyomon az erkölcsi tönkjuntás, a családi élet pusztulása, megmérgezése.

A miveltég terjedésével nagy változomást mind keresztül továbbá az élet-mód is.

Ha visszaemlékezünk az iparos s földmivelő osztály pár évtized előtti állapotaira, ha összehasonlítjuk azon egyszerűséget, mely majdnem általánosul volt mondható még a módosabb köznépnél is, a mostani előre nem számító pazarlással: be kell vallanunk, hogy e tekintetben is nagy a különbség a régiebb és újabb szokások között.

Azelőtt rendesen egy-két tal étel kielégítette közönséges alkalmakkor az igényeket, pedig lett volna miből duskodni, most mindössze nincs sem a kamrában, sem a tárczában, dusan és cifrában kell lenni mindennek. — Hátha még a lakomákat tekintjük! No már ilyen alkalmakkor egyik igyekszik felülmúlni a másikat, ha bár hitelből került légyen össze minden.

Mennél erősebben kopogtat a nyomor, annál könnyelműbb lesz a legnagyobb rész; a felesleges, szükségtelen kiadások annál inkább szaporodnak. — Miért? Mert a ferde felfogás abban látja a miveltéget, abban keresi oktanul az előkelőséget, hogy mennél drámban tudja megvendégelni társait. — Különösen mióta a virilismus elve mozdított el gyamánt lett behozva még a törvényhozásba is: a gazdagság fogalma összetévesztetik az előkelőséggel, ez utóbbi ismét a miveltég fogalmával. — A szegénység valóságosan lenézik, ha bár az egyszerű öltöny valódi mivelt szívet takarjon is; sőt a társaságos élet örömeihez jogot ma nem a becsület, nemes szív és fenkölt lélek ad, hanem a gazdagság. A szegények a társadalom és a politikai közelet páriái.

Az efféle fogalmak, a miveltésgnek ilyen hamis felfogása és értelmezése nem csoda, ha szinte nagyban elősegíti kivált egy oly nemzetnél, mint a miénk, az elszegényedés, hol az ipar, kereskedelem és földmivelés kezdetleges fokán áll, s hol az egymásra következett esapásos évek miatt valóban a készből kellett éni, vagy nagy kamatu pénzzel hitellel stb. kelle fenntartani a családot.

A miveltég terjedésével elterjedt nagy mértékben a kényelemszeretet, a hiu és henye életmód.

Nemcsak a lakozókák felesleges s itt-ott fényvívészel való berendezését értem, mely igen sok helyen izlés hiányában nevéstegyes bizarr képet tár elénk, — hanem a munkakerülést, az időnek mulató helyeken való okatlan pazarlását.

Csak örvendetes jelenség, midőn az iparos, vagy földmivelő türes idejét

tanulás és olvasás szempontjából olvasó egyletekben tölti el, de helytelen sőt megrovandó, kivált a mai zilált viszonyok között a mihelyt vagy ekét odahagyva, kávéházak vagy bormérők pénzfecsérlő kártyaszalait keresni fel. Pedig ez majdnem általános divattá vált már nemcsak városban, hanem még faluhelyeken is.

Van egy néposztály, melynek tagjai csudalatos lágésszel vannak megáldva a nép gyengéinek kizsákmányolására nézve. A nép kényelemszeretetéit senki sem tudja annyira felhasználni, mint egy üzlettel foglalkozó izraelita. Így a legújabb éveken már faluhelyeken is czukrászdák állítatnak fel, hol néhány évvel ezelőtől még azt sem tudták, mi tán terem az, most pedig a nép ott vásárolja meg a drága kótyvalcot, s ott pazarolja a drága időt, henyén, hasznos foglalkozás nélkül.

Mindezek anyagi szempontból igen veszélyesek a társadalmi életre.

De van ezenfelül a miveltég terjedésének más káros, még pedig erkölcsileg káros következtése is.

A sokféle egymásnak ellentmondó irányok a tudományban: nem elegendő világlátás többé, kifejezést nyerne azok a sajtó mindenféle termékeiben, a hirdalokban egy, mint a könyvekben, s míg ez, egy a tudományos előismeretekben részélt embernek fejti és tisztítja gondolkodását, — elősegíti tiszta meggyőződésre jutását; addig megemészthetetlen szellemi eledel a tudóskokra nézve.

Találkozunk oly egyénekkel, kikkel nem vagyunk képesek megértetni a földnek forgását a nap körül, s imé ő Darwinról beszél, az embernek majom származását bizonygatja, kétségbe vonja a szellemiséget és Isten lételet. — Feje zútravag, ismereteli hiányosak, azért mégis kapkod és erökődik.

Jogosultnak véli magát a legboltozott erkölcsi axiómák, a legbiztosabb legvonzóbb vallásos tételek megtagadására, sőt kigunyolására. — Bizonyos nyelgeséggel, nagy garral íté meg másokat, kik komoly vizsgálódás szülte meggyőződés éres alapján állanak. — Ervekkel nem bírnak, de érvek előtt meg sem hajlanak, tekintélyt és józan okoskodást nem ismernek, haladnak önkényileg arra, merre zavaros gondolkodásuk vezérli.

A miveltég ezen téves irányban haladásán, sőt ezen káros következtéseiben a munkás szellem felébresztése által lehetne segíteni.

A miveltég áldásával s terjedésével együtt járó divat, fényvívés, életmódban, viseletben a takarékosági egyesületek által akadályoztathatók meg.

A tudókosság meggátolására való sokban az ugynevezett intelligencia, faluhelyeken a felkész és tanító lelkiismeretes szövetkeztése állíthatna érteljes akadályt, okszert s jól megválasztott felolvadások által. Különösen falukban a földmivelő nép emelésére okszertleg s áldásosan lehetnének használandók Boros Mihálynak idevonatkozó népszerű művei.

Ma már több helységeken vannak olvasó körök, minden nagyobb helységeben a felkész van hivatta ilyeneknek alakítására, nem feledvén, hogy a könyv mellé tanító is kell.

Ezek a segédesszközök rövideden, melyeknek igénybe vétele mellett a miveltég terjedése jótékonyan esörgedező patak lenne, míg ezek nélkül vesztélyes áradat az, mely a társadalmi élet viru-

lato partjait szokatja, sokszor a közerkölcsiséget végronlással fenyegeti.

Csak Jenő.

KÖZÜCYEK.

Az „egy csipetnyi orvostudomány”-hoz egy farsangi predikáció.

(Folytatás.)

Orvosi tapasztalat: mennél gyengébb és idősebbb valamely gyermek, annál „türelmetlenebb”. Így nem is csodálkozom, ha a „csipetnyi” annyira „intoleráns”. Pedig nemis „ante natus”, inkább „utóbb szülött”. A 16-ik számban kellett volna születnie, mikor a „lutherani comburantur” még divatban volt!

Miveltég, tudományossági fokozat különbsége, s ezer más köülmények befolyanak arra, hogy egyházban, államban, magában az orvostudományban is eltérő, s gyakran egymásnak ellentétes vélemények, s pártok létezzenek.

Egyik egyház a másik egyházat, egyik párt a másik pártot, az alloepathia a homeopathiát tartozik eltérni maga mellett, azon törvényét fogva „törlek, hogy tőrj”. Az „élni” és „élni hagyni”, természeti joga, s kötelessége mindenki fénék. A ki ezen a batáron túl lép, az az „erősebb fél” jogának határába csoppot áll, melyet az emberi miveltég azon lomtárba dobott, melyben az ő ember és kobaltja nyugosznak.

Ma a keresztényen egyházban a protestánsizmus, a politikai életben az ellenek, az az orvosi tudományban a homeopathia, melynek létezhetési jogát orvos ur kétségbe helyezi. Ugyanis, ha az orvos ur czikkéről azt a bő ruhát, a mibe felöltöztetve van, levezessük, esontváiz gyamánt az fog maradni: „Csacsi az ki a homeopathiában hisz; ime maga mondja Kopp, hogy mesterségesen készült tetóponjain áll, de maholnap lomtárba kerül, tehát ne higgy neki közönség!”

A mi több, ezt is minden igaz ok nélkül mondja el; ugy hogy a homeopathiák joggal kérdehtik, a mi a ruha kérdett a beleakadozó tövistől: „miért akadozol én belém?”

Orvos ur desírni a maga gyermekét az alloepathiát, s reményelem, megengedi, hogy a magam gyermekét a homeopathiát én is bemutathassam a közönségnek. A tisztelt közönség pedig lesz anyai tekintettel, hogy mitűn mindketten közösen bírónak választottuk, melyiknek gyermeke szebb? örökös mákony álmát fére fogja tenni. Külöben igyekzem is, hogy örökös „szendergési álmát” elriasszam. Mert tulajdonképen az orvos ur a lányom asszony, a t. közönség pedig a menyemasszony képét viseli.

A homeopathia Németországban születteit, ott vitta élet-halál harcra, mit a életre jositovna is, s Németországra árasztott hasznai felbeszélhetetlenek.

Azt kérdi orvos ur: ugyan mi hasznót tett az a lomtárba készülő homeopathia? Először apostokálta tette az orvosokat, kik követték. Ezek számtalan apróbb, nagyobb iratok által behatoltak a gadaok palotáiba, a földmivelők és szegények kunyhóiba. Érdekeltségét költöttek az alsóbb néposztálynál a gyógyítás iránt. Felirata szunyadiási álmából azon születteit, melyet születteit tudatlanság, előítélet, saját érdeket iránt lenyugozó balvélekedés és részvétlenség fogta tartott.

Orvos ur! Ne higgye, hogy a németek miveltége pánceziosan egyszerűen ugrott elő, mint Minerva fejéből a bölcsesség.

Nélok szinte megvolt, mint nálunk most is megvan az azon sajnos körülmény, hogy kélszbe volt inkább nyomorultul elvezetni, elpusztulni, orvoshoz még sem folyamodott. Kevesebb becsléte maga és családja tagjainak életét, mint a félrekezt, melyeket orvosságért kellett volna kiadnia.

Nélok meg volt, mint nálunk most is megvan, hogy több ezer ember nem képes, azaz nem akar egy orvost eltartani.

A homeopathia orvosok, értelmes polgárok, s mivel nek kezébe maguk által készített orvosi könyveket — horrendum diet? — olesó orvosságokat adtak, kik a szegényeket, kik különben orvoshoz nem folyamodtak volna, ingyen gyógyították. A mivel láikusok közül ezen az utakon több hiras orvost neveltek, kik a mestereket veték el — táfos. — Gyógyító egyesületeket, ugynevezett „Ferein” alkottak, kórházakat alapítottak, szóval: orvos és orvosság — a betegség gyógyítására iránt magát érdeklő közönséget neveltek.

Az alloepathiák pedig lármdáztak: „vége a világnak.” A kormányokat zaklatták: vessenek véget erőszakkal is az új tannak, mely a valódi gyógytudományt megöli; az orvosok és gyógy-szereszek kenyéret élvezsi. Az egyik állította: a homeopathia szer mérég; a másik: hogy az semmi. S mikor a német nép megtanulta érezni: „lőrt ad az ember bórét, de életétér mindent odaadja” s a homeopathia jogot vivott magának az életre, alloepathia, homeopathia, s közönség ének békében egymással. Ezen jelenet ismétlődött más nyugati országokban is. Hát nálunk mikor fog ismétlődni? Az alloepathia olyaon, mint a dalai láma, ki profanus szemek nem nézhetnek; az a gyógyítás iránt nem képes közérdekeltséget gerjesztetni.

Másodszor. Járványok idején az által, hogy mivelty egyéneket a homeopathiába beoktattak, a német nép számára megteremtették az önségélyt.

Azt kérdi orvos ur: miféle „tátos” ez az önségély? Megmondom. Az önségély nem egyéb, mint önségély. „Segits magadon, az isten is ugy segít.” Az a tudomány, a tudomány által bennünk születteit önértöközbi bizalom, munkakedv, s tetterő összessége, hogy a mit ember ész s erő kivihart, ne várja mástól mint szerencsedíjat. Az önségély hiányát senki és semmi nem pótolhatja a világon.

Hogy Németországon mennyire el van terjedve a homeopathia a birtokosok, hivatalnokok, papok, tanítók, szóval a miveltek osztályában, megteztiszik csak abból, hogy bár számszám házi orvosokéiék vannak, mégis némelyik már 12-ik kiadásban látott napvilágot. Nem azért tartják az emberek, hogy minden adandó esetben önmaguk gyógyítsák magokat, mert az emberi természet olyaon, hogy a nagyobb vesztély idején magában nem bízik, ilyenkor az alloepathia égy miut a homeopathia orvos is, más orrossra bizza magát, hanem tartja azt s zükség esetére. — Ezen szükségset igen sokszor előfordul, kivált gyermekek családoiknál, járvány idején megépén elkerülhetetlen. Az önségély elve, s gyakorlati mellett még köztöltök az orvos is, sőt mi különös, a mennyi népesség az előtt nem bírt, vagy nem akart egy orvost eltartani, most eltart kettőt. Alkalmazzuk csak az önségély elvét a mi helyzetünkre, ki fog tűnni, minemü előnyöket nyujtunk.

Orvos ur tudhatja, mennyit szenvedtet a szegényebb néposztály járványok idején. Vannak községek, hova a legközelebbi orvos 3 mérföldnyi távolságra lakik. Vegyük fel p. o. Szabolcs megyét, s gondoljunk egy utolsó Tokak, Nyiregyháza, Bogdány, Ny-Bakta, K-Várda, Mándok városokon keresztül, hány község esik a Tisza oldalán? és ezekben a községekben nem lakik egy orvos sem. Ilyen Tiszavidékek számsosan vannak Magyarországon. A népek saját érdeket fel nem ismerő tudatlansága s részvétlensége mellett, ezek az orvos nélkülüteszek teszik nálunk a járványokat felmetesékké, s pusztítókká. Egy részről az előítéletes és tudatlan nép nem gondol saját életét; másrésztől, ha gondolna is, míg a legközelebbi városban lakó orvos, — ki talán lehet, hogy az ellenkező oldalon fekvő 3-ik községre vitetett szinte járványos beteghez, — segítélt vitél részére, az ideig a betegség lefojlyt, s a beteg elvezett. Azonban egy pár áldozat elvesztése, még nem teszi a járványt vesztélyt; az a késedelmes segítség hozásban áll, mivel a járványok ereje és féltelnes volta a fertőzésben rejlik.

(Folyt. köv.)

T. szerkesztő ur!

Két szomszéd falu farsangi dícsőségét jóvők hirdetni.

Először is Thas község hívtot meg bennünket, a község árvaínak javára rendezett táncgyalogmra január 17-re. Mi egyszerű falusi emberek örülünk az ilyen falusi világomnak, hol költéses előkeléslet nélkül eligazorgó jót tesztünk, másodszor mivel emberek társaságában néhány élvezetes órát tölthetünk; azért örömmel mentünk Thasra amaz megadni, ezt élvezni.

Mi megadtuk a magunkét, lefektük a belépti díjst, s viszonzásul szerencsésen valunk a thasi intelligens kik előleki ur tagját láthatni, kik demokratikus érzelmük iyetlen kitüntetés után humanus kötelességüket betöltve hiven, — nagyuri eleganciával távoztak és aztán mi magunkra maradt vidékiek boldog jó kedvvel dudolagttunk: „Vigyé a! a házát, de miit maradtunk.” Nem azért, — ne higgye az olvasó — hogy a

szíves vendégszeretetet élvezzük. — Hanem a jegyző házi gazda és a ref. tanító azon biztosítás közben, hogy az urak és uruk később szerencsétlenül fognak látogatásukkal, s mi felállításukkal, a mit kerestünk. És ime nem árunk hiába. Mi nem tünözöl felénk 11 órákban, a jegyző lakozva nyitott ajtaján át, láttuk egymásután vonulni az izletesen felöltözött néket a tánczra, embe, 12 órakor hivatalos foglalkozásuk végezte után megjelennek köztünk Vay György és Kállai Pál urak. Kikről jegyző meg nyúlósolvasó, hogy mit hallottam, csak bevándorlottak.

Boldogságunk, örömin, gyönyörünk, dícsőségünk elerte a tetopontot. Úszhattok az élvezet hullámain, mondán egymással ti papok, jegyzők, tanítók, hát meg nőitek!! Hála nekem ói demokracizál Poharat urain! Advozzuk! Thas intelligenciáját. Vigyük hódolatunk a tánczerben ragyogó urhölgyeknek. Mily magasztos szellem úi arcukon, mily nemes sugarak áradoznak a szemekből, mily fenség honol az egész alakon, mily keszes mozdulatok. Oh átkozott táncz, mikor engedsz már halgatni a bájoló hangokat, gyönyörködni a szikrázó gondolatokban.

Ily érzelmei küzdöttek bennem, midőn a melék szöve aajtában álló N. N. barátomra estek szemem, s különös bálálódás után, következő párbeszéd keletkezett köztünk. — Ismeri ön a thasi művelt családokat? — Nincs szerencsém. — Hogy ismerjük meg a társaságot? — Könnyen. Keitler egy pint bort! — Miféltasszék. — Várj csak, hála istennek, épen táncszünet. Kicsoda ott az ablaknál az a bájos asszonyság? — Az kérem N. N. uraság inasának högye. — Pompás demokracia. Hát az a kellemős kisasszony ott a tükör alatt? — Az kérem N. M. ur szobaleánya. — Ah, ah, hát az a harmadik lady. — Az kérem, ismét szobaleány N. K. uraságnál.

— A a a h. Hát a nagyságos urak? . . . ugy már érteném az egész dolgot. Különbön elmehezt. — Prosit komám a mulatság, mondám társannak.

Kedves egészségére. — Ne boszankodj bruder, az okos ember mindent fel tud használni látkörének szélesítésére. . . . Látod mennyire elvultunk maradvai! . . . Most már tudjuk, mi az a modern demokracia. Ha nincs nagyságos címed, mint nekem, akkor megbízom a szobaleányomat, hogy társalogj veled nevében és ez nagykerés, mivel hogy jogot formálhatsz osztályos atyámfiaú látni.

Meglehet így értelmezik a thasi urak is, de nem kérek semmit az ilyen atyámfiaságból. Majd én kaparnék ki a paraszt. Megyek is háza, nehogy kocsisom beszívja ezt a levegőt. — De barátom egy lelkes toasztban csak meg kell előbb köszönnünk szíves gazdánknak leereszkedő vendégszeretett.

— Igaz! Önsd ki mindnyájunk hálásérzeleimet. — Add azt az előbbi poharat. — Uraim és hölgyeim csendet kérek!

Nagyságos dolgokra nyitom ajkaimat, mert valóban a tudomány hazájában találok most magam. Szívem legfőbb vágya volt min-

dég színről, szíre ismerni meg a társadalom azon bőles rendjét, mely India virányos mezőkben legelő fiait boldogítja, a miben eddig az a párezer frt hiánya gátolt, melyet a párezer mertőföldnyi utazás kíván és ime most ezen pár ezer forintom megtakarítva van azon pár ft. áldozat által, melyet a thasi úrnak javára, mint belépti díjat fizettem. Igénis uraim, Thas nemes közönsége megmutatta nekem színről szíre azt, a mit én csak messze távolban hittem feltalálni. Itt láttam Brahánt isteni fenségében, itt láttam Ketrjáit vítezi dícsőségében, itt láttam Vaiszját dúz gazdag magtáraiban, itt láttam Szudrít tudományos előzékenységgel s pávatoll legyezővel s reménylen a folytonos haladás évenél fogva, hogy jövőre fel fogom találni Páriát is dícső Bananaja alatt éreljözve és ezeknek tanulmányozása végett, nem szűnök soha a tudomány kedvelőit Thasra utasítani. Éjének hát a lelkes thassai a társadalmi tudomány pályáján. Fajdalm, hogy nekem már távozni kell, mert jelzik már a másik előadást Pátróhán.

Pátróhán? Igen, ott is bált rendezek a csángó magyarok javára, január 28 án Kérdem talán szíves olvasó, hogy Názereből származhat-e valami jó?

Igen, álitom, hogy származott, mert azon egyetértés, rend, illem, melytől utraikolt, azon szíves vendégszeretet, azon előzékenység, melytől Pátróha a vidékiek iránt tanúsított, nemi kívánói valót nem hagytak fel. A társaság kedélyes, fűszerezett volt, az egész valóban művelt emberekhez méltólag viselte magát. Elégedetlenül senki nem távozott el Pátróháról s ezen elismerésünknek mndnyaján kifejezést adunk. Nem is maradt el az áldás, mert a tiszta jövedelem 50 frt körül van. S midőn a mulatság rendezőinek köszönetet mondunk azon kellemes órákért, melyeket nekünk oly élvezetessé tettek, igérjük, hogy a pátróhai bálból jövőre nem fogunk kinaradni. K.

Visszapillantás

megyénk közmívelődési s társadalmi mozgalmaira.

Olvasó-egyletek vannak: Nyiregyházián, Kis-Várdán, Búd-Szent-Mihályon, Kemeccén. Emez utóbbira említtet derék községünk értelmisége különösen megemlémi, hogy a közvélemény figyelmét felhívjuk rá. Van ebben még az olvasóegylettel együtt dalegylet; van népbank. A közélet élénk. S ezt mind a jóakaratu értelmiség egyetértése és összetartása eszközli. Kivájnák mi is Kemeccén, hogy: „viruljunk, mint E. d. e. n. — Da legylet van még Balkányban; — Nagy-Kállóban van volt da-lára; — de a mult évben feloszlott. Olvasóegylet van még Nyir-Baktán.

A megyei közkörház épen a mult 1874. évben, melyről e szemlélt írjuk, újlag szerveztetett s a szenevöl emberiség érdekében meg is kezdette áldásos működését.

Muzem-egylet — ugy látszik — csak volt meggyekben; mert nemhogy működéséről, de létezéséről sem ad semmi jel. Talán feloszlott ez is! Óhajtanád, hogy ekkor újabb szerveztessek! Ha fennáll: e megemlékezést ne vegyük az intézők rossz néven; hanem ha például eddig csendben, zaj nélkül működtek volna, már t. i. a mult évben — mert mindig

esak 1874-ől van szó — közöljék munkálkodásuk eredményét a megyei olvasó közönségnek!

Tízöltő társulat régebb idő óta létezik Kis-Várdán. Ez évben alakult Bogotán. Hát többi városaink és nagy közönségek hol kének az éji homályban? Ez is oly ügy, melyre nézve kivánonk kell, hogy a már folyó év szemlelője számos ily társulatról emlékezzék meg annak idején.

A vallás-erkölcsi élet ábrészése s felelevenítése céljából a h. ref. felekezethez 36 lelkesegylet alakult. Kállóban, Nyiregyházián és Kis-Várdán vidékén; de működésük még nagyon szűk terre — az olvasóegyletek alakítására szorítottak a lelkesek között. E lépésre minden felekezettel nagy szükség volna napjainkban, minden közromlottságról, erkölcslegről, vallástalanságról beszél mindenki. Legelőben is megóvni a jót, hogy az meg ne izetlenedjék!

Ügyvéd-egylet meggyekben nincs, dacára annak, hogy az 1870-ki népszámlálási kimutatás* 63 ügyvédet mutat ki. Bártram mekkor álitani, hogy e szám azóta növekedett; mivel egy-egy pályára napjainkban nem vállalkozik, sőt lehet mondani, hogy tömegesen tudul annyira az ifjúság, mint erre. Hozzátehetjük az eddig mondotakhoz, hogy meggyék e tereu szavon kitűnő tehetséget képes felmutatni.

A kis várdi alsó és felsőjárás jegyzői is egyelték alakultak mult év elején; de azóta halgtaknak. Csak nem mondtákhat el magukról, hogy buzgalom, nemes lelkesedésű csak szalmatűz volt! Fel a zászlót és — előre!

A jegyzői nyugdíjintézmény is élénk vita tárgyát képezte a megyei biztományban, mint a megyei saftóban; de errol szíves mostanában semmi szó. Nem merem konstátálni, jelezni, hogy ez egylet is megalakult; de a jóakaratu kimutatást az ügyről, meg a kétség eloszlatását, szívesen veszem. Tudom, hogy mások is.

A szép művészet pártolásáról a nyiregyházi értelmiség adott jelt; a mennyiben ott a jóért, szépeért, igazért buzgó lelkes fiatal-ság mekedvelő színes társulatot alakított s mint ilyen, egy nemes célt eléréséhez kívánt működése által járulni; értem az állandó színház alapítójának növelését; de fájdalom! ennek működését is megbénította az átkos visszavonás. A működő eröket megzsbasztotta, a nemes lelkesedésnek szárnyát szegte, — hogy micsoda? nem is tudja az ember egy könnyen neven nevezni ez eljárás — talán csak jó akaratu, de elhírtelenedett, tuliszgon bíralat. Ha szavunk eljutnata az érdekeltekhez, arra kérem őket, hogy a magasztos célt érdekében, folytassák kitartással, a mit elkezdtek! Az eszményért, a szépeért, jóért, igazért lelkesedni tudok méltányolói fogják törekvésüket.

Orvos-gyógyászati-egyletünk gyűlésén, az e szakba vágyó tárgyakról felolvasások, előadások tartattak. Azonban az egylet közölsége keitűnköz jutván, ebből olvasmirol gyöztökünk meg, hogy ezen egylet is felhasználásnak néz elé, ha csak a lelkesedés tüze meg nem szállja a széthúzó tagokat s újult erővel nem pártalando a kezdeményezők s vezetöket. Itt egy új eszme lett felémlelt; ha nevét elaltalán — mert nincs kezemmel a kérdéses egylet közölsége — talán orvos-gyógyászati-egyletöz-

egylet alakítása? Szóval gyám-vagy segélyegylet. Miben áll ez ügy; nem tudom. Reméljük, hogy 76 orvos és gyógyászati nem enged, hogy az egylet feloszljék.

Egy szép társadalmi uton kezdeményezett intézményt kell még az eddigiekre felemlítenem. Ez a népkönyhaz felállítása Nyiregyházián. Ez is nehány lelkes nő és nemes szívű emberbarátunk közösi előállás. Bár követnek e szép példát társadalmi tereu több helyt is meggyekben!

Hírfelkeleztet az megye központján három. Kettő ezek közül hetilap; egy gyóvászati szakközölsény, mely midőn az észszerü élet- és gyóvómód által akarja eljert venni az emberi test elbetegesedése s nyomorodásának s midőn az emberi test valódi és természetes állapotára nézve ad utasításokat, a legmagasztosabb célzt tüzte magá elé mindazok közt, melyekre emberek törekedhetik. Mivel, mint dr. Mathews megjegyezte: „ész, itélőtehetség, képzelem, ékesszólás, s szellem minden képességei, a test gondozása által oly erőt és fényt nyernek, mely sokasem közélettelhetnekké megalkülik.” (Hogyan boldogulunk? Irta dr. Mathews, fordította Poligen. 79. L) S legyen meggyözöde a nemes lelkü emberbarát szerkesztő, hogy ha tömegesen nem szavaznak is bizalmat s közönséget fíradóztatásért, de folyvást növekedik azon tisztelőinek száma, kik elveit követik.

Atalában meg kell említenem, hogy lapjaink többit bibelöltek egymással, mint kellett volna, a közölségi kárára is sokszor. Vajha! új irányt jelölne e tekintetben az új év!

Mint fájdalmas körülményt, az e k. ell. mondanom, hogy meggyék déli s delnyugoti vidékeiről sem egyik, sem másik lapban, sem társadalmi, sem közmívelődési eseményekről tudósítást nem olvasunk. Mintha azon részek nem is tartoznának a meggyéhez!

Ezrel közzéteszem e visszazapillantás után készült vázlatot meggyék közmívelődési és társadalmi mozgalmairól. Ha tévedtem volna valamiben; mentse azt a jó akarat, szíves szándék és azon körülmény, hogy adataim hiányosak voltak s ez az első vázlatos kísérlet — tudommal — a jelzett tereu. Törtelen uton nehéz botlás nélkül menni.

Görömbel Peter.

UDONSÁGOK.

(!) **A biztományi gyűlések** rég idő óta igen ékesüljék látogattnak. Legközelebb febr. 3 kán, mint a gyűlés első napján az 500 egyenény tag közül alig 50 biztománytag jelent meg; oly keitűlségben, mely közölségek fontosságát véve tekintetbe, igen elszomorító. Ennek okát másban alig kereshetjük, mint azon szűk körülati mozgásban, mely a megyei közigazgatásnak ez idő szerint kesztő osztrályrészt adott. — Kauszay és Molnár Agoston urakat, mint kik állandóul, nemcsak az első napokban, de a gyűlésnek minden napján jelen voltak, ugyiszinte Zoltán János urak, ki nevezettekkel együtt parlamentaris beszédekkel a fenforzó tárgyak sikere lebonyolítását elősegítették, méltán érheti a szatlanul elismerésünk. Felteitő hogy az annyira előnyös színen feltüntetett virilis-mus (születet egy két kivételnek) oly ékelyes

— Ah ezt már szeretem, ó az ő! gondolom észrevette reggel a midőn megvetőleg néztem végig rajta! Bizonyosan párbajra hi! Ez már eredeti gondolat, legalább felölvöm, — megölnöm, mint egy gazdáltn ebet.

Ezt gondolta Muki barátom, a mint az idegen fiatal emberrel szemközt állott.

En a melleszobába lépéven, csak a kulcslyukkal rendelkezhettem, de ugy vettem észre, hogy a kules bele volt téve, tehát fel kellett adni a reményt, hogy valamit lássak.

— Szervus fiatal ember, nos mi lelte, — hogy ugy néz rám, mint valami kánibál — vagy talán . . .

Muki barátom hidegen meghajította magát, — Nem ismerem én őt uram; hangja egy kissé merevségek tetszik nekem. On megfosztá az eget tüdőnről.

Az idegen, esdülközve nézett Mukira — Nos, hát még nem ismerjük egymást? micsoda? — s az idegen egész Muki barátunk elé lépett.

— Oh igen. . . ön az, a ki kitepte Eleonóra szivéből az én képetem. . .

— De hát miféle beszéd ez. . . nem értem. . .

— Ah ön ugy látszik, még elég gyáva tagadni. . . En tanuja voltam önök közti gyóvőd jelenetek. Jó, hogy ön jött hozzám, legalább nekem nem kell őt keresnem. Végezzünk egymással. Kard vagy pisztolyra nem megyünk, ehaz nem igen értek. Határozzon a sors. Amerikai párbajt akarok. Hallott ön arról valamit? — szolt Muki hüvelyk ujjait kabátja gomblyukába illesztve.

— Oh igen, Nekem volt egy pár ily párbajom. Vítvam sötét szobában, nekem jutott a feketegöly. Vagyis azon helyzetben voltam, hogy nekem a pusztá okól, társannak a gyilkok jutott fegyverül. O rohan rám, mint valami vad, én mindannyiszor ügyes közönségekkel kikerültem a rám emelt gyilkok halálos döféseit, végre lefegyverém, kiesavartam kezéből a gyilkot, elefenteltem a padoztatón, és. . .

(Vége köv.)

TARCSA.

Retsky András barátomhoz.*)

Ész-e vagy meghaltál? hogy híred sem hallom. Kereslek mindenütt, nyomod sem találok. Ha ész, légy köszönetre. . . feléd nyujtott kézzel. A régi szeretet, — régi meleglet. Ha pedig meghaltál: legyen áldva porod. Nem lesz elefettei soha a te korod, — Mig a Tiszá mentőn magyarul beszélnek. „Retsky Bandi” nevét nem eresztik színek. Mesebe foglalkják, — s estenden az anya Hallgató főnök el-elmondogatja. „Ki voltál? . . . mit tettél? . . . hogy élted világot?” Hiába kerestek, nem találták másod. De ne mit beszélek: te nem halsz meg soha. Csillag vagy, mely bolygón, hol ide — hol oda. Egy-egy főnyes sugárt hagyva maga után. Tovább, tovább halad változatos útán. . . Vajjon merre jársz most, hol találs meg lelkeim? Kétes reményekkel gyakraj új tőprengem. Tán a kies „Tóbiák”*) csaltos herköben? Vagy a vadregényes Mátra erdejében? Én a vadregényes Mátrán nem ismerem, Csak „Tóbiák” felé tart hi emlékeztem. Tóbiák! jó barátok egykori tanýaja. Önök lelkesedés egykori hazája! Ott van-e? mit csinál az ősz gazda mostan? Tán épen borozgat? s gondolkodik búsan: Mivé lett a világ! kicsinye és nagyja. Mind az urhatnáság félboldalatól járja. A borzsedelégés most államtudomány. Szorgalom, józan ésem nem segít csak ármány. Beesület, szívenfém ismeretlen éremy. Ha ezt emlegeted, kinevetnek szegény! Apa, fú, testvér, mind egymás ellene. Szent az eszök, csak cél legyen érve vele.

*) Ki ne ismerné „Retsky Bandi” nevét? Ha másból nem, ismeri széles e hazá a népdalokból. — E költeményt a galambos, de kedvelőben ma is írja Retsky Andrásnak egyik kedves barátja, Zaboly István. — Hiszenek, hogy mely érdeklők fogja ezt olvasni lapunk olvasó közönsége. Szerk.

Hú barát, jó barát, e két szó oly régen Volt írva az élet mutatókönyvében — Mivől fogalma sincs, nem emlékszik rája. A jelen nemzedék ekkorossult faja. Hát a honszeretet magasztos oláira!! Aljas önérdékeknek lett szennyes zsákmanya. Ilyen gondolatok járhatnak agyadban. Midőn elborongasz koronkint magyadban. És pedig az ilyen gondolatmenetre, Az árnyas „beduin-tanya” van teremtve. A hol minden boker, vagy közte bolygó szél, Beesület, barátság, szeretetlő beszél. Hol minden ember annyit ért a lathán. Mennyit szíves nyomott tiszta szinaranyban. Pénz, hiúság, rangörk pöffeszkedő képe, Vagy az álszeremén több ily fucsa népe, A szabad természet egyszerű öleiben, Nem páváskolhatott cifra kütöcsében. „Tóbiák” — egykor hű szívek Mekkája. Megvan-e még arczod régi jó formája? Ott van-e, mit csinál az ősz gazda mostan, Vagy elhagyva fészékét, ki tudja merre van? Ha ott van! borozgat, téjjen gondolatja A régen nem látott mindig hű barátja. Ki a családokos keserűségében, Meggyölöztél világot és embert végképén. Kinek szíve alatt ha van még egy szikra, Mely elborult lelkét meg-megvilágítja. E fényben képedet látja minduntalan, Kibékél sorsával és türi nyugodtan.

Zaboly István.

Muki barátom szerelme.

— Hunoresk. —

Kiss Endrétől.

(Folytatás.)

III.

— Hm! Muki barátunk talán kiesel a gráciából! — gondolom. Mintha csak gondolta volna, hogy e jelenet magyarzatott vár, szolt: — Megesl! kijátszott. — Ah te hütlén Eleonóra! Ezt érdemelted tőle. Ez tehát ha-

Igyekszem őt vigasztalni; hivatkozom férfiaságra, mikor láttam, hogy ezzel nem tudok reahatni, elővettem a gunyort, de ezzel csak azt nyertem, hogy magam ellen boszítottam el keseredett fut; — jónak láttam őt magára hagyni, megmondám inasának, hogy minden tőrekénytárgyat dugjon el, mert az urfi vágya fejéhez, vagy a falhoz verdesi. Lementemben egy idegen urí embert láttam, én tehát — miután hallottam, hogy oda len Muki barátomtól kérdezi — vissza siettem, hogy Muki barátomtól képezzé tegyem az elegáns urí ember előadására. Alig mondtam ezt, midőn az ajton kopogtatott. — Ez az! — sugta hozzám — csak egyszerre menj a melleszobában. En gépüleg engedtem, hogy Muki a szomszéd szobába toljon.

Haszonbérlet.

Wahrman Mór ur Kis-Várdai uradalma-hoz tartozó alábbi birtok, 1876. év elsejétől 12 évre külön állólag, haszonbérbe adandók és pedig:

1) A Debreczentől 1 órányira levő kitünő talaju, 1717²¹⁴/₁₂₀₀ h. szántóföld, — 58⁷²/₁₂₀₀ h. kaszáló-, 30⁵⁵/₁₂₀₀ h. legelő-, és 836⁸⁸¹/₁₂₀₀ h. erdőből álló, összesen 2642¹⁹/₁₂₀₀ h. terjedékű, gazdasági épületekkel kelően felszerelt Szent-György pusztá, az ott gyakorolható italmérsi- és vadászati jogokkal együtt.

2) A Kis-Várdai vasutállomástól 1 óra távolra, Döge község határában fekvő, 687 holdnyi mintegy ²/₃-részben szántó-, ¹/₃-részben kaszáló földből álló, jó minőségű, árvezmentes, gazdasági épületekkel ellátott tagosított birtok.

Az ugarfölkék megművelése és elvetése, mindenki birtokában, már a f. év folytán, az új bérő által lesz eszközöndő.

A bérleni kívánók bővebben értekezhetnek vagy személyesen fentnevezett birtokos urral Budapesten, lakásán, akadémia-utca 14. sz. a. vagy az alólírttal Kis-Várdán.

Szepessy Mihály,
uradalmi tisztartó.

(3—3)

Haszonbéri hirdetés.

Balkány község határában 400 hold szántóföld, a községben levő lakház és nagy udvarral, valamint a Balkány községhez tartozó abai pusztán 200 hold szántóföld a folyó évi Szent-György naptól kezdve több évre kiadó. — Értekezhetni íranta Balkány községben tek. Koczagh János urral, vagy Debreczenben czeglédutczán 2600. sz. a.

a tulajdonosnéval.

1—2

Haszonbérlet.

A gégyényi határban 800 holdból álló tagos birtok belsőszéggel, — a demecseri vasut állomástól felőrány távolságra, 3 vagy 6 évre haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni alólírttal tulajdonosnak Kemeccs (vasutállomás.)

Mezőssy Tamás.

(2—3)

Üzleti czégyváltoztatás.

GROSZ L. H. (előbb Stépán Gusztáv)

ujjonnan átvett s berendezett fűszer, festékanyag és egyes kereskedésben minden ide vágó kereskedelmi tárgyak a lehető legjutányosabb áron kaphatók.

Tisztelt közönség! Midőn a nevezett czégy változtatását jelentem, s átvett fizetemennek a lehető legnagyobb válaszkösséggel történt berendezését tudomásra hozom: kegyes pártfogásért esdem a pontos és jutányos kiszolgáltatás ígéréte mellett.

Nyiregyháza, jan. 21. 1875.

Grosz L. H.

(előbb Stépán Gusztáv kereskedése.)

(3—6)

Arlejtési hirdetés.

A felső szabocsi Tisza szabályozó társulat főcsatornáján építendő hidak közül az Ibrányi határban két, a Halászi határban egy hidhoz szükségesül tölgény anyagok kiszolgáltatására árlejtés hirdettetik.

A vállalati feltételek, az anyagok minősége s költségelési árak — Kis-várdán a társulati irodában bármikor megtekinthetők.

Az ajánlatok zárt levélben a költségelési árak 10%-tőljárnak letétele mellett a társulati irodában folyó évi február hó 16-kán déli 12 órakor megindítandó tárgyalást megelőzőleg a társulati hivatalhoz benyújtandók.

A fentebbi tárgyalás végeztével az ács munkálat szabad egység útján fog kiadni.

Kelt Kisvárdán, jan. 26.

Szogyény Emil, s. h.

társulati igazgató.

(2—3)

Hirdetmény.

A Magyar koroná-hoz címzett gyógyszerártár Nyiregyháza előbbeni tulajdonosától Bertalanmóltól átvevén, tisztelettel ajánlom magamat a gyógyszerártaromat a t. közönség további kegyébe s rendelkezésére.

Nyiregyháza, Jan. 22. 1875.

Bideskuthy Bertalan,
okleveles gyógyszerész.

(3—3)

Hirdetmény.

A h.-nánási takarékpénztár által folyó évi február hó 21-kén d. e. 10 órakor az egylet helyiségében (debreczeni ut Mikró ház) tartandó évi rendes közgyűlésre a t. részvényes tagok tisztelettel meghívotnak.

Tárgy: az egylet mult évi működéséről zárszámadás előterjesztése s több az egyletet érdeklő belügyek elintézése.

H.-Nánás, 1875. jan. 20.

(2—3)

Oláh Jakab,
elnök.

Haszonbéri hirdetés.

Haszonbérbe adatik 3 és 6 évre mlgoa Gróf Vay Ádám ur berkeszi birtokához tartozó kisebb királyi haszonvétel, hozzájáruló külső vendéglővel, állással, ehhez tartozó kerttel és legelővel, belső korsma házzal, kerttel és mészárszékkel, ugyazinte a falu alatt levő mintegy 60 hold szántófölddel és kaszálóval.

Árverési határidő január 31. addig; is a feltételek megtekinthetők az igazgatósnál Berkeszen.

(3—3)

POLLÁK

ujjonnan nyitott

27 kros

egyetemes árucarnokában Bécs Maria-hilferstrasse l.

a legszigorubb jótállással az áruk legujabb minőségéért s valódiságáért, s nagyban kicsinben kaphatók

Gyapjuruha-szövetek

mindig a legfinomabbak és divatosabbak minden színben, sima, csikós vagy kockás még pedig **Lüster, Rips s Diagonalplaid kelmék**, egyzinű és caricerozott scott plaid-kelmék; legujabb és legszebb östi és teli

Nordpol-flanel

(Wattmol) s legujabb nordpol kelmék, divatos ruha barchet, cosmanosi perkal, Cretoo, török piqne hálóköntösek, kek, barna s fehér színű és flanel barchet, rumburgi, hollandi és készíttetlen sziléziai fonalvaszon, házi- s borvaszon, színes és virágos czicz-moulin s csipke-függönyök, atlasz-gradl, szíves ágnyemű, vászondamaszt-törölközők, matrác s diván gradl, chiffon ³/₄ s ¹/₂ széles, selyem és kásmér nyakkendők, hosszú és rövid harisnyák, keztük, vászon- és batizst zsebkendők, csipke, selyem és bársony szalagok mindenféle színnel és szélességgel, több ezernyi más tárggyakkal egyezgedül kaphatók a szilárd hitelnek ismert legidősb s legelsőbb alapított

27 kros
27 krajezar.

A széküldések utánvétel mellett azonnal leküsimeretenesen teljesíttetik. Mustrák és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Csak

27 krért

rőf, darab s pár száma, szigoru jótállással az áruk legjobb minőségéért és nagyban és kicsinben áruiltatnak

Gyapju-ruhaszövetek,

mindig a legfinomabbak és divatosabbak minden színben, sima, csikós, vagy scot caricirt még pedig **Lüster, Rips, Diagonalplaid szövet**, egyzinű és skot modoru plaidkelne, s a legujabb s legszebb östi és teli

Nordpol-Flanel

(Wattmol) és a legnehezebb új nordpol kelmék, divatos ruhabarchet, cosmanosi perkal, creton török háló-köntösek, piqne, kek, barna és fehér színű és flanel barchet, rumburgi, hollandi és készíttetlen sziléziai fonalvaszon, házi- s borvaszon, színes és virágos czicz, moulin s csipke-függönyök, atlasz-gradl, színes ágnyemű, vászondamaszt-törölközők, matrác s diván gradl, chiffon ³/₄ s ¹/₂ széles, selyem s kásmér nyakkendők, hosszú és rövid harisnyák, keztük, vászon- és batizst zsebkendők, csipke, selyem és bársony szalagok mindenféle színnel és szélességgel, több ezernyi más tárggyakkal egyezgedül kaphatók a szilárd hitelnek ismert legidősb s legelsőbb alapított

27 kros
arucarnokban

Bécsben, Kürtnerstrasse 34.
(Bárgen-pital Geläude.)
Megrendelések utánvétel mellett pontosan és leküsimeretenesen; mustrák és árjegyzékek ingyen. (14—30)

Kerestetik

Egy jegyzői segítségére alkalmas egyén, a ki legyen becsületes jellemű, jó folyó és helyes írást tudó, az egyszerű számadásban teljes jártság; — ezenkívül józan életű és szorgalmas.

Havi fizetése 20, azaz husz osztrák ért. frt. — Az ajánlkozók posta útján vagy személyesen bővebb felvilágosítást nyerhetnek

Ujfehértón

Ujhelyi Károly,

2—3

jegyzőnél.

Arverési hirdetés.

A n.-kállói kir. járásbíróság tkkönyvi osztálya részéről közhírré tetetik, miként Volandt Andrásné felpernesek, Kállay Miklós alperes elleni végrehajtási ügyében utóbbított végrehajtás alá vont s a n.-kállói 1021. 173. számú teléjegykönyvben, ugy a n.-kállói 723-dik sz. tkkönyvben foglalt ingatlanok 3300 frt 300 frt és 26,970 ft becsérték kiküldési árban e folyó 1875. évi márczius hó 31-ik napján mint első s szükségesegetlen színté 1875. évi april hó 30-ik napján d. e. 9 órakor N.-Kállóban Kállay Miklós házánál tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek e fognak adatni.

Árverési feltételek következők: Bánom pénzül 10 százalek 330 frt 35 2697 ft teemőnek le.

A vételár 3 részletben és pedig az első részlet a letéttől három hó, a második részlet 6 hó, végre a harmadik részlet 9 hó alatt lesz eszedékes 6 százalékos kamattalval a n.-kállói kir. járásbírószágnál lefizetendő.

Vevő a birtoknak azonnal használatába lép, a tkkönyvi átírás azonban csak a vételár teljes lefizetésevel eszközölhető.

A jelzálogos hitelezők felszólíttatnak, miként a vételár felosztása alkalmával leendő képviseltesétek végett e hatóság székhelyén meghozott rendel.enek s azok ellen és lakását az eladásig jelentsék be, — elevenező esetben a hivatalból kinevezett gondnok által fognak képviseltetni, — s végre

Egyidejűleg felhívotnak mindazok is, kik a végrehajtás alatt álló ingatlanok iránt tulajdoni vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnék, igénykeresetüket e hirdet-

detmény közzétételének utósó napjától számított 15 nap alatt habár külön értesítést nem vettek is — nyújtsák be.

Kelt N.-Kállóban, 1874. deczember hó 31. napján.

Kausay,

királyi aljárásbíró.

(2—3)

Hirdetés.

A ny.-bogáti kisebb királyi haszonvétel f. évi april 24-től 3 évre febr. 7-én reggeli 10 órakor a község házánál tartandó nyilvános árverésen a többet ígérőnek haszonbérbe fog adatni, melyre 200 ft bánompénzzel ellátva a haszonbérleti kívánók ezenel meghívotnak. A haszonbérletet illető többi feltételek alólírtotnál megtekinthetők.

Nyir-Bogát, jan. 14. 1875.

BAKSAY ISTVÁN,

birtokossági felügyelő.

(2—3)

Hirdetés.

A nyirbátori takarékpénztár részvénytársaság 1875. évi febr. hó 14 kén a délelőtti órákban saját helyiségében rendes közgyűlést tart, melyre a t. részvényes urak ezenel meghívotnak.

Tárgyai lesznek:

1. Igazgatói jelentés.
2. A mult évi mérleg és vagyion kimutatás szerint mutatkozó tiszta nyerevény mikénti felosztása s osztalék megállapítása.
3. Elnök, alelnök, igazgató, pénztárnok gondnok és az egész választmányú megválasztása, és
5. Egyéb indítványok.

Nyirbátor, jan. hó 10. 1875.

Várady István,

alelnök.

(2—3)